

IN MEMORIAM

Prof. dr. sc. VINKO TADEJEVIĆ 1914.-2004.

U trenutku prolaznosti, došlo je do još jednog rastanka. Otišao je "kud za vazda gre se" profesor Vinko Tadejević, a tuga koju osjećamo unatoč ritmu biološkog sata što nam svima otkucava u ovakvim trenucima rastanka ublažena je činjenicom da je u tijeku svog života bio uzor s kojim ćemo se trajno ponositi.

Dr. Vinko Tadejević, rođen je i odgojen u seljačkoj obitelji u Praputnjaku (Hrv. Primorje). Već je u četvrtoj godini svojeg života ostao bez oca, pa je s majkom i sestrom živio u domaćinstvu djeda, gdje je, kako je to bio običaj ali i potreba, valjalo obavljati brojne gospodarske poslove.

Nakon završene osnovne škole u rodnom mjestu, pa niže gimnazije u Bakru i viših razreda te srednje škole u Sušaku, upisuje se na studij agronomije u Zagrebu koji usprkos teškim uvjetima uspješno i u roku završava. Naime, da bi pribavio neophodna sredstva za životne i studijske potrebe, morao se baviti davanjem instrukcija i pružanjem drugih raznovrsnih usluga.

Prvo zaposlenje nakon završenog studija bilo mu je u enološkom zavodu u Zagrebu. Tu je uz svoje profesore stjecao potrebna znanja i zavolio posao enokemije i znanstvenog rada, što je kasnije utjecalo na stručno usmjerenje kojemu je ostao vjeran do kraja života.

Zbog ratnih okolnosti i aktivnog sudjelovanja u antifašističkoj borbi i narodnooslobodilačkom pokretu, taj je njegov posao bio na kratko prekinut, da bi se već 1946. njemu vratio i ponio značajan dio tereta u organizaciji hrvatske nastave na srednjoj poljoprivrednoj školi u Poreču. U toj se školi, osnovanoj u doba Austrije davne 1883. godine, bez obzira na većinsko istarsko hrvatsko stanovništvo sve do oslobođenja 1945. godine nastava provodila samo na talijanskom jeziku.

Uz uzorite profesore Vitolovića, Grohovca, Širolu, Štiglića i dr., i prof. Tadejević je prvim generacijama nakon rata tu predavao kemiju, agrokemiju i enotehniku, a kasnijim još i matematiku, fiziku, meteorologiju i ekonomiju. Uz pedagoški i nastavni rad bio je i ravnatelj enološkog laboratorija kojeg je kasnije proširio i na mnoge druge važne aktivnosti, tako daje postao Zavodom za unapređenje gospodarstva.

U Poreču, prof. Tadejević započinje vrlo plodonosnu i raznoliku aktivnost ne samo na planu praktično-znanstvenih vinogradarsko-vinarskih poslova, već i na brojnim drugim područjima savjetodavnog, prosvjetno-odgojnog, sportskog i kulturološkog rada. Predugo bi trajalo nabranje svih njegovih radova u Agronomskom glasniku, Gospodarskom listu, Biljnoj proizvodnji, Prehrambeno-tehnološkoj reviji i u brojnim drugim časopisima objavljenih stručno-znanstvenih i publicističkih radova. Kažimo tek samo to, da taj broj prelazi dvije stotine, uključujući tu i stručno-znanstvene referate iznijete i objavljene na nacionalnim i međunarodnim skupovima, savjetovanjima i simpozijima.

Uz tek djelomično nabrojene aktivnosti, valja spomenuti i to da je prof. Tadejević bio vjeran tumač, popularizator i propagator kulturne baštine, poglavito našeg istarskog i primorskog melosa, i s tim u vezi bogate prošlosti svoga rodnog Praputnjaka. Prof. Tadejević je osim vođenja školskog pjevačkog zbora, i osnivanja prvog gradskog glazbenog orkestra u Poreču bio vjeran branitelj ljepote našeg čarobnog kanta. U teškim vremenima bio je glavni inicijator u, danas možda izgleda skromnoj, ali tada značajnoj materijalnoj pomoći i podršci velikom skladatelju i glazbenom pedagogu Ivanu Matetiću Ronjgovu, koji mu se za takvu podršku odužio izuzetnim pisanim zapisom.

Godine 1955. prof. Tadejević je pozvan na rad u Rijeku, te se zapošljava u Istravinu u kojem je s obzirom na sve veći izvoz vina i proizvoda od grožđa i vina, preuzeo odgovornu dužnost tehničkog direktora. Istovremeno na tek započetom studiju ekonomije u Rijeci (koji je organiziran u okviru ekonomskog fakulteta iz Zagreba), kao nastavnik preuzima katedru tehnologije s poznavanjem robe, da bi nakon osnivanja Ekonomskog fakulteta u Rijeci (1961. godine) bio izabran za višeg predavača iz tog predmeta. Zbog brojnih obveza trajno se zapošljava u toj visokoškolskoj ustanovi, ali ne prekida s aktivnošću i na drugim društvenim poslovima. Neposredno nakon spomenutog izbora imenovan je za prodekana, a nakon prvog dekana Dr. Farkaša i za dekana na tom fakultetu. U tijeku tih njegovih aktivnosti značajno je pridonio oblikovanju tog studija u Rijeci.

I prije i poslije obrane doktorata iz predmeta Valorizacija prehrambenih normativa turističko ugostiteljske potrošnje s nutricionističkog i ekonomskog stajališta, dr. Tadejević objavljuje brojne stručne radove i knjige (od kojih spomenimo samo Praktično podrumarstvo i Poznavanje robe s osnovama tehnologije i nauke o ishrani), uspostavlja suradnju sa sličnim studijima izvan zemlje, ali ne prestaje aktivno pomagati ni na društvenom planu, pa je sudionik (zajedno s književnikom Zvanom Crnjom) u osnivanju čakavskog sabora. Zbog njegova izbora 1970. godine za predsjednika ogranka Matice hrvatske u Rijeci, doživio je politički progon i šikaniranje, udaljavanje s profesorske dužnosti i mnoge druge neugodnosti, koje su za njega imale i neugodnih zdravstvenih posljedica.

Na ovom mjestu nije moguće iznijeti sve ono što je prof. Tadejević učinio za struku, svoje đake i studente, za svoj kraj i svoju voljenu domovinu Hrvatsku. Uvjeti u kojima je odrastao utjecali su na oblikovanje njegova života koji je bio privržen marljivom radu, plemenitom stvaralaštvu, ljepoti, dobroti i istini.

Živeći u ovom i njemu najljepšem kraju neodoljivo ga je privlačio rodni zavičaj. Volio je toplinu i zvuke tog sivog i golog kamenjara obraslog sitnogoricom jasena, juda, kuša i dirake, u čijim su škrtim, golom rukom izrađenim umejcima, naši preci sadili vinovu lozu, koja je još u doba njegova djetinjstva bila glavna kulturna biljka.

Opraštajući se od prof. Tadejevića mi se rastajemo s čovjekom kojega su krasile mnoge vrline, od stručnosti na planu enologije i enokemije, djelatnosti na polju obrazovanja u srednjoj školi i fakultetu, publicističkoj aktivnosti rezultat čega je velik broj studija i knjiga, marljivost u sakupljanju mnogih vrijednih podataka iz prošlosti svojeg kraja iz koje potječu mnoga istaknuta imena javnog života, među kojeg se s pravom uvrštava i pok. Vinko Tadejević, spomen na koga će sačuvati njegovi brojni đaci, studenti, suradnici i prijatelji.

Ivan Sokolić
Taklo 3
51250 Novi Vinodolski